

Számítástechnika az iskolákban

A cserebere nem méltó a kormány-programhoz!

Mik az okai az elektronizáció megvalósításában mutatkozó elmaradásoknak, elmentmondásoknak, feszültségeknek, már amik az iskolai számítástechnikai oktatásban föllehetők? — Erre a kérdésre keresték a választ a Csongrád megyei népi ellenőrök a közelmúltban, kapcsolódva egy országos KNEB-vizsgálathoz. Tegnap üléseknek ez a téma volt egyik „főszereplője”. A megyei nebi megtagadta a gazdasági élet működési zavarai elhárítására hivatott szankciórendszer komplex hatásvizsgálatának összefoglaló jelentését is. Majd arról az utóvizsgálatról fogadtak el beszámolót, mely a Szegedi Nívó Faipari és Játékkészítő Ipari Szövetkezetnél térképezte fel a társadalmi tulajdon védelmének és a bizonylati rend betartásának helyzetét — egy 1986-os nebi-vizsgálat folytatásaként. Végül elnöki beszámoló hangzott el a Tisza Volánál folyó népi ellenőri vizsgálatról, illetve annak állítólagos leállításával kapcsolatban. Ez utóbbról Kakuszi László, a megyei nebi elnöke ismételt lezsongezte: a vizsgálatot nem állították le, s végeredményét nyilvánosságra hozzák.

Egy 1983-ban meghirdetett kormányprogram — a számítástechnikai — 1986 januárjában jutott el odáig, hogy a művelődési miniszter jóváhagyta a programból az iskolai oktatásra és képzésre vonatkozó feladatáttervet. Pontosabban csak a célokat fogalmazta meg (ilyen: az informatikai kultúra elterjesztése, a számítástechnika társadalmi befogadóképességének növelése), azok megvalósításában az iskoláknak szabad kezdet adott. Nem írt elő tantervet, nem ajánlott kívánatos géptípust, nem dolgozta ki a számítástechnikai oktatás módszertanát. Arra számított, hogy majd az egyes tantárgyak oktatása keretében ismerkednek meg a diákok az informatika alapjaival, alkalmazási lehetőségeivel.

Legkevésbé ez az elképzelés valósult meg: egy 1987-es vizsgálat szerint az iskolai számítógépek működési idejének nagyját a programozás oktatása és a játék tölti ki, s még a programkészítésre is több idő jut, mint a szaktárgyi oktatásra. Legalábbis azokban az iskolákban, ahol nem szertári szekrénybe zárva őrzik a gépeket. Mert ilyen is van — hallottuk a megyei népi ellenőrzési bizottság tegnapi ülésén, ahol a számítástechnika bevezetése, alkalmazása az általános és középiskolai oktatásban címmel lefolytatott vizsgálat tapasztalatait összegezték. Az informatikai kultúra iskolai megalapozására a szándék mindenütt megvan — a tárgyi feltételek meglehetősen eltérőek. A gimnáziumokban ugyanis átlagosan tíz számítógép volt 1987-ben (s gépenként 67 tanulóval kell számolni), a szegedi általános iskolákban nyolc gép (és gépenként 89 gyerek), de már a községi általános iskolákban négy gép és gépenként 107 diák a jellemző adat.

A program indításakor az iskolákban a személyi feltételek nem voltak megfelelőek: majdhogynem a véletlenül múlt, volt-e szakember vagy alapismertekkel rendelkező, érdeklődő pedagógus, aki föl vállalta az ügyet. (Pedig a tanárképző főiskolákon 1970-től oktatják a matematika-szakosoknak a Numerikus és

gépi módszerek című tantárgyat 60 órában, valamint kötelezően választott kollégium keretében, két félévben, heti 2 órában is tanulható a számítástechnika.) Például a vizsgálatba bevont 20 általános iskolában ma is csak tíz felsőfokú végzettségű szakember dolgozik, és 16-an rendelkeznek alapfokú tanfolyami végzettséggel. Továbbképzési, önképzési hajlandóságuknak köszönhető, hogy lemaradásuk az informatikai kultúra elterjesztésében nem behozhatatlan, és hogy tankönyvek, módszertani segédletek hiányában is megküzdnek a feladattal. (Vállalva, hogy a tehetséges diák akár le is körözheti tanárát egy idő után...)

A népi ellenőri vizsgálatba bevont iskolákba vettették fel a tanárképzés egy további gondját. A jelenlegi szabályozás szerint a nem matematikai szakos tanárok nem vehetők fel a kiegészítő számítástechnika szakra. (Marad számukra az önképzés.) Megoldatlan az anyagi ösztönzés: ha valaki saját eredeti szakán egyéves posztgraduális továbbképzésben vesz részt, ezért havi 800 forint fizetéselemet kaphat. De ha levelező tagozaton elvégzi a számítástechnikát (vagy más szakot), ezért semmiféle juttatás nem jár. Csoda-e hát, ha két iskola meghirdetett (számítástechnika-szakos) tanári állásra egyetlen jelentkező sem akadt, hogy csak a minden szempontból jó adottságokkal rendelkező tarjáni, IV-es számú iskola vállalkozott az iskolai óraterembe beillesztett kísérleti informatika-oktatásra az idén — 28 tanulóval?

Szervezetlenség — egyes vélemények szerint szabad rablás — van a program-piacon. Vannak ugyan kész programok, de ezek drágák, sőt: egyneműkük használhatatlan is. A személyes ismeretségen alapuló cserebere pedig aligha lehet egy kormányprogramhoz méltó megoldás... A népi ellenőrök úgy látják, az egyes iskolafokok közti feladatmegosztás nem halogatható, s a géppark egységesítése sem. Profi programokra, az egyes tantárgyakhoz olesó oktatócsomagokra van szükség, és növelni kell a pedagógusok érdekeltiségét. Rendet kell teremteni a szoftverpiacon, és lehetővé tenni, hogy nem matematika-szakos tanárok is elvégezhessék a kiegészítő számítástechnika-szakot.

A vizsgálati tapasztalatok tegnapi vitájában az is felvetődött: vajon nem volna-e itt az ideje egy számítástechnikai szakközépiskola megszervezésének. Biztosan nem maradna diák nélkül és legalább a gyerekeink nem szenvednének attól, amitől a szülők többsége: a számítógép-technikai, informatikai analfabétizmustól... P. K.

Megyei pártértekezlet előtt

Kiválasztás vagy megválasztás?

Szeptemberben kezdődtek a december 10–11-i pártértekezlet előkészületei. Küldött bizottsága révén a megyei pártbizottság alaposan tájékozódott a 345 küldött jelölési elképzeléseiről; adatsorokat állítottak össze 250 jelölésre ajánlott személy támogattságáról. A felmérés eredménye jó kiindulópontul szolgálhatott volna a küldöttek további munkájához. A dolgok azonban másképpen alakultak. Annnyira bizalmas anyag lett belőle, hogy még a küldöttek sem ismerhették meg.

Csalódott az a néhány küldött, aki várta, hogy majd szinte automatikusan kézhez kapja a felmérés eredményét, de csalódtak azok is, akik csak részinformációkat kértek belőle. „A hiba bennük volt. Azt hitték, hogy a párt gyakorlatában megszűnik a titkolózás, az információk szűrése és elhallgatása csak azért, mert erre már határozat van... „Gyerekeknek tartanak bennünket!” habortogtak egyesek. Mások, a szociológiában járatosabbak információs diktatúrát emlegettek: a vezetés ismét visszavetett az információs folyamatban elfoglalt helyével. A pártbizottság jelölési elképzeléseit — amelyet az ő elképzeléseik ismeretében alakítottak ki — a sajátban is közzé lehetett tenni, az övék azonban még előttük is titok maradt.

A küldöttek felé áradó bizalmatlanság még egy ilyen jó kezdeményezést is a visszajára fordított. Egy bizottság hosszú ideig tartó, alapos munkájának eredménye nem a demokratikus kiválasztódást, hanem az önmagát túltölt bürokratikus centralizmust szolgált. Aligha lehet kétség afelől, hogy a jelölést előkészítőknek ma már nem lehet feladata az információk szűrése, a jelölésre javasoltak szűk körben történő „kirostálása”, hiszen ez csak tovább rontja a vezetők és a tagság viszonyát.

A bizalmatlanság bizalmatlanságot szül. „Magánfelmérések” készültek. Tudni vélték, hogy az ajánlott listájáról főleg azokat szűrték ki, akiket a küldöttek tisztviselőnek is alkalmasnak tartottak. A figyellem a „választási irodalom” felé fordult. Merthogy ilyen is van már kis hazánkban: lassan kötetet lehetne megírtolni az áldemokratikus eljárások esetleirésaiból. Amikor pl. egy poszt betöltésére alkalmas jelöltek, hogy hogynem, sorra elállnak a jelöléstől, vagy eleve nem vállallják azt. Aki mégis vállalná, az pedig nem kerül fel a listára. Végül marad egy bizonyos jelölt, akit simán meg lehet szavaztatni. A modernebb változat: két jelölt, akik közül az egyik teljesen esélytelen. Aljelöltek, ál-visszavonulási szándékok, álviták: kis magyar választási koreográfia. A

vezetőellenesség” meglehetősen

A megyei pártbizottság november 25-én jóváhagyta a „kirostálást”. Négy nappal később a szegedi küldöttcsoport nem hagyta jóvá, követelte a teljes adatbázis kiszolgáltatását. Ennek kikényszerítése azonban már aligha fogja helyreállítani a bizalmat. És ha el is fogadják az adatokat, vitathatatlan, hogy ezeket már túlhaladták az események. Október–novemberben a viták, a nagypolitika és a megyei politika eseményei nyomán jelentősen módosult a küldöttek álláspontja. De módosult még a legutóbbi események következtében is: ismét presztízsvesztéseget szenvedtek a titkolózás, a zárt ajtók mögötti, a mások helyett való politizálás hívei, és nőtt a befolyása a nyílt politizálás mellett kiállóknak.

A küldöttek tehát ellenőrzésük alá vonták a jelölési előkészítést. Csak hogy mire ez megtörtént, értékes hónapok veszték el. Mire lehet jutni a rendelkezésre álló tíz nap alatt?

A küldöttek által megválasztott bizottság mindenekelőtt postafordultával lebonyolíthat egy felmérést a küldöttek jelölési elképzeléseiről. Ezzel világos lesz a mai, a tényleges helyzet, nem kell többé a sötétben tapogatódnunk. Az előttük álló feladat technikai része tehát könnyen és gyorsan elvégezhető. Sokkal nehe-

zebb lesz az események folyamatainak megfordítása a nyílt politizálás irányába. Ehhez tisztázó vitákban kell visszaszorítaniuk az eddig felülről erősített statisztikai szemléletet, a lobbizásra való hajlamot, a személyeskedést. A jelöltek kor, nem, párttagság kelte, foglalkozás, lakóhely, munkahely és egyéb szempontok szerinti megoszlása huszadrangú kérdés. Világossá kell most tennünk: nem korporatív szervezet vagyunk, nem is érdekvédelmi szervezet, hanem politikai párt!

Es ha már politikai párt vagyunk, és ennek megfelelően politizáló párttá kell válnunk, minősíteniünk lehet — és kell — a jelöltnék javasoltakat. Kinek, milyen a politikai helyzetértékelő képessége, ítélőképessége? Ki alkalmasabb a konfliktusok feltárására és a megoldások kimunkálására? Ki, mit tett azért, hogy érvényesüljön a párt vezető szerepe, hogy politizáló párttá váljunk, hogy legyen demokratikus választási rendszerünk, hogy a döntési folyamatok legyenek demokratikusak, hogy erősödjön a párt tekintélye, hogy az ifjúság számára is vonzó párttá váljunk?

Ki, mit tett a májusi fordulat előkészítéséért? Ki, mit tett a párt megújulásáért májustól napjainkig?

A küldöttbizottságoknak tehát súlyos és felelősségteljes politikai feladatai vannak: segíteniük kell a küldötteket abban, hogy azok politikai — és csakis politi-

kai — szempontok szerint ítéljék meg az egyes személyeket. És a demokratikus kiválasztódáshoz megfelelő körülményeket, megfelelő légkört is kell teremteniük.

Nyílt politikai vitákban, versenyhelyzetben, választódjanak ki a pártbizottság tagjai, a tisztviselők, a párt káderei! El kell érünk azt, hogy a vezetők ne „megszavaztatottak”, hanem valóban választottak legyenek, és a párttagság őket a sajátjának is érezze. Ehhez teljesen új megközelítésre, új politikai gondolkodásra, bátor cselekvésre van szükség.

Sokan vitatják ezekben a napokban, hogy mi is zajlik valtképpen? Személycsere? Felfrissítés? Lázadás? Választási cirkusz? Utkeresés? Egyik sem. Sokkal több, illetve egészen más. Hogy mi? Most születik a párt új, demokratikus választási rendszere, a demokratikus kiválasztódás rendszere — nehezen, keservesen, konfliktusokkal, emberi megpróbáltatásokkal.

Vajon végigmegy-e most ez a folyamat? Vajon megtörténik-e a gyökeres szakítás a káderekiválasztásnak azzal a rendszerével, amelynek velejárója a hivatalnoki stílus, a csak „felfelé” igazodás, a tagságtól való elszakadás, a hierarchikus tekintélytisztelt, az antidemokratikus vezetői magatartás, a személyi függőség rendszere, az eltvlen összefonódások, a közéleti etikát sértő magatartás?

Rátkai Árpád

Kit képviselnek a küldöttek?

Az egész város abban az időszokban a személyi ügyeket vitatta, s bárkivel beszélte az ember, csak azt hallotta: változás szükséges. A vezetés felső szintjén is. Aztán ezt az igényt — mint kiderült — a küldöttek felülbírálták. Ezek után fogalmazódik így a kérdés: kit is képvisel egy-egy küldött?

A pesszimista hangból itélve, a Szeged SC párttagsága most, a megyei tanácskozás előtt is, még erre a kérdésre várja a választ...

Így van. Mi például a szakszervezet, a népront, a Vöröskereszt és a TIT párttagjaival együtt állítottunk ki egy küldöttet, s már maga ez a tény hibás — megítélés szerint — hiszen oly különböző érdekeket kell képviselnie, amelyek egyeztetése szinte lehetetlen. Az már más lapra tartozik, hogy eddig még csak meg sem kérdezték tőlünk, mit is várunk a tanácskozástól. Fellek, hogy ez a gyakorlat nemcsak a mi esetünkben áll fenn. Pedig nekünk sem mindegy — legyen bármilyen kicsi is számszerűleg alapszervezetünk — milyen sportszerető vezető kezd meg a munkát a választások után.

A képvisellel tehát

nem elégedettek. De gondolkodom, tartalmi kérdésekben is összegyűlt néhány vélemény...

— A dokumentumtervezet olvasása után, hallgatva, olvasva a véleményeket, egyre inkább elkeserítő, hogy csak a hibák keresésében merül ki az energia korlatban is megvalósítható javaslattal alig-alig találkozn.

— Hallhatnék most egy ilyet?

— Bár sokéves, megrögzött gyakorlat, mégsem tartom elfogadhatónak, hogy egy ilyen szintű értekezleten azt az anyagot kell megvitatni, amelyet még a régi összetételű pártbizottság készített, s ezzel csak azt érhetjük el, hogy az új testület, akarva-akaratlanul, egy régi, netán szándékaival ellentétes programot „cipel magával”. Véleményem szerint először a választást kellene megtartani, majd az új bizottságra bízni az új szellemi koncepció kidolgozását. A mai „forgatókönyv” egyéb, szerintem nagy veszélyt is rejt magában: a küldöttek igyekeznek minél hamarabb túljutni a vitán, hogy eldönthessék a legöbbséket foglalkoztató személyi kérdéseket. Ez pedig egyértelműen a lényeg háttérbe szorítását eredményezheti...

— Ha már a tartalmi kérdéseknél tartunk, essék talán szó végül ama bizonyos „résztétkezésről”, amely a Szeged SC párttagjait, de gondolom, a sportot szerető nagyközönséget is érdekli. Hogyan képzel el egy sportszerető a jövőben az MSZMP és a sport viszonyát?

— Ismerjék el végre a magasabb szinteken is a sport szerepét az ifjúság nevelésében, a fiatalok korrekt eredményekre törekvő céljainak kifejtésében. Egy politikai szervezet mit tehet a mai helyzet javításáért? Nos, megítélésim szerint a direkt irányítás rendszer fenntartása helyett a lehetőségek megteremtésére, a segítő támogatásra kell összpontosítani erőit.

Bátyi Zoltán

Magyar vállalatok bemutatkozása

Magyar vállalatok első ízben folytathattak üzleti tárgyalásokat Ománban. A Hungexpo szervezésében a Chemokomplex, a Hungavis, a Technoimpex és a Terimpex mutatta be termékeit a Maszkatban november 26–30. között megrendezett nemzetközi mezőgazdasági és halászati kiállítás alkalmával.

A kiállítás jelentőségét mutatja, hogy azt az uralkodó Kábúszbin Szaid szultán nyitotta meg, aki meglátogatta a magyar pavilont és elismerőleg nyilatkozott a kiállított magyar termékekről. A kiállítás ideje

alatt Ománban tartózkodtak a Kereskedelmi Minisztérium képviselői. Minisztérium képviselői, a Dubaiban levő magyar kereskedelmi központ vezetője, valamint a Magyar Gazdasági Kamara képviselője. Felkeresték az ománi kereskedelmi és ipari minisztert és az ománi Kereskedelmi és Iparkamara elnökét. Átadták Beck Tamás kereskedelmi miniszter levelét, amely a közvetlen kereskedelmi kapcsolatokat fontosságát hangsúlyozza, a kiemeli, hogy ez mindkét ország érdeke.

Beck Tamás magyarországi látogatására hívta meg

az ománi kereskedelmi és ipari minisztert, valamint az ománi Kereskedelmi és Iparkamara elnökét, amelyet mindketten köszönettel nyugtáztak. A tárgyalófelek üdvözlöttek a közvetlen kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésére irányuló magyar kezdeményezést. A magyar delegáció megállapodott az ománi Kereskedelmi és Iparkamara vezetőivel egy, a jövő októberben megrendezendő önálló magyar kiállításról. A tárgyalások eredményeként megindulhat a közvetlen kapcsolatok kiépítése a két ország üzletemberei között.

Könnyűipari alapítvány

Szerdán az Ipari Minisztériumban könnyűipari alapítványt hoztak létre több mint 7 millió forintos alapítókével. A múlt században országosan elismert könnyűipari szakember, Rejtő Sándor nevét viselő alapítvány tőkéjét 35 könnyűipari vállalat fizeti be, a pénzügyi kezelést 18 százezeres kamattal az Ipari Fejlesztési Bank Rt. vállalta. Az alapítvány anyagi támogatást ad a könnyűipar szellemi, szakmai színvonalának növeléséhez.